

*'Ambigue risico's dienen zich aan waar wetenschappelijke en maatschappelijke controverses over risico's ontstaan.'*¹

(Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid)

REACTIE INTERNETCONSULTATIE 'ONTWERPBESLUIT NFP-WIJZIGING 3,5 GHz-BAND'

Aan: de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat
Mevrouw M.C.G. Keijzer

Geachte mevrouw Keijzer,

Op 4 januari 2020 stuurde ik u om *twee voor twaalf* mijn persbericht over het vonnis dat de bestuursrechter in Arnhem op 18 december 2020 uitsprak naar aanleiding van mijn beroep. In dit vonnis oordeelde de rechter:

'Naar het oordeel van de rechtbank is het, alle argumenten, onder verwijzing naar wetenschappelijke literatuur, overziend, niet uitgesloten dat ook bij een veldsterkte die lager is dan 1 V/m, en dus ook in het geval van eiseres, sprake is van verhoogde gezondheidsrisico's.'²

Als u ons rechtssysteem (en de stem van burgers) serieus neemt, dan hebt u op basis van deze uitspraak de moreel-juridische plicht om uw veiligheidsclaim op basis van de ICNIRP-blootstellingslimieten op zijn minst in twijfel te trekken en zich te realiseren dat de (politieke) mantra 'We blijven onder de limieten' haar betekenis heeft verloren. Dit betekent dat u uw antennebeleid drastisch zult moeten herzien en u uw *'Ontwerpbesluit NFP-wijziging 3,5 GHz-band'* zult moeten heroverwegen.

Het genoemde persbericht stuurde ik u als een reactie op uw eerdere internetconsultatie (afgekort) 'Conceptvoorstel wijziging Frequentiebesluit'³. U kunt een meer uitgebreide onderbouwing, over het grote gevaar van een landelijke vastlegging van de ICNIRP-blootstellingslimieten, nog van mij tegemoet zien.

Volledigheidshalve dient u, in de hier voor u liggende reactie op uw internetconsultatie *'Ontwerpbesluit NFP-wijziging 3,5 GHz-band'*, mijn reacties op uw eerdere internetconsultaties^{4 5 6} als ingevoegd en herhaald te beschouwen.

¹ Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2008). *Onzekere veiligheid. Verantwoordelijkheden rond fysieke veiligheid*, pagina 121.

² ECLI:NL:RBGEL:2020:6699. Overweging 4.4.

³ <https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBGEL:2020:6699&showbutton=true>.

⁴ <https://www.internetconsultatie.nl/emvbesluit/reactie/f9341675-b2da-4437-8ae7-9461d8cd82d5>.

⁵ <https://www.internetconsultatie.nl/telecomcode/reactie/0cde5cda-a120-41d2-867d-80cc38a75587>.

⁶ <https://www.internetconsultatie.nl/multibandveiling/reactie/470b4b9d-b829-402b-87ad-8385d1b0216a>.

⁶ <https://www.internetconsultatie.nl/emvbesluit/reactie/f9341675-b2da-4437-8ae7-9461d8cd82d5>.

Uw ontwerpbesluit tot wijziging NFP 3,5 GHz-band

Op 18 december 2020, de dag dat de bestuursrechter zijn vonnis uitsprak naar aanleiding van het door mij aangetekende beroep, publiceerde u als (inmiddels demissionair) staatssecretaris EZK een concept-regeling '*Ontwerpbesluit tot wijziging NFP t.b.v. 3,5 GHz-band*'.⁷ Via wijziging van het Nationaal Frequentieplan (NFP) wilt u met ingang van september 2022 de 3,5 GHz-band exclusief bestemmen voor mobiele communicatie via 5G. Over de verdeling zal een veiling plaatsvinden.

Deze frequentieband is door Europa aangewezen als de meest geschikte band voor 5G vanwege zijn goede combinatie tussen dekking en snelheid. Het Agentschap Telecom omschrijft dit als volgt:

'De 3,5 GHz band is het meest geschikt voor de combinatie van een hoge datasnelheid met een goede dekking. Deze band biedt meer bandbreedte dan de 700 MHz. De 3,5 GHz band zorgt voor een hogere datasnelheid op lokaal niveau en is daarmee geschikt voor veel bedrijfs- en consumententoepassingen. Denk hierbij aan toepassingen die video of beeld met hoge kwaliteit nodig hebben, zoals Virtual Reality, hoge resolutie video en 360-graden video. Een nadeel van de frequentieband is dat het lastiger is om dekking in gebouwen te realiseren; het signaal wordt sneller tegengehouden door muren en ramen. Bovendien zijn er meer opstelpunten nodig, omdat het bereik van de antennes kleiner is dan bij de 700 MHz band.'⁸

Het gaat bij de 3,5 GHz band dus vooral ook om de zogeheten 'small cells'. Hun zendvermogen is uiteraard geringer dan die van de zenders in zendmasten, maar kunnen verder zeer uiteenlopen. Deze 'small cells' kunnen aan gevels, lantaarnpalen of bushokjes geplaatst worden. Aanwezig op die plekken zullen in veel sterkere radiofrequente velden komen te staan en zullen vanuit meer richtingen aangestraald worden. Plaatsing van de small cells verloopt vergunningvrij.

Uit uw '*Ontwerpbesluit NFP-wijziging 3,5 GHz-band*' blijkt dat u, ondanks alle waarschuwingen voor 5G van burgers en belangenorganisaties, toch gewoon doorgaat met de voorbereidingen voor de verdere uitrol van 5G. Dit ondanks het feit dat de effecten op de gezondheid van 5G niet zijn onderzocht en de onschadelijkheid van 5G niet is aangetoond. Dit ondanks het feit dat wetenschappers wereldwijd waarschuwen voor de mogelijk ernstige gezondheidseffecten van 5G⁹. Dit ondanks de waarschuwing in het '*Achtergronddocument advies 5G en gezondheid*'¹⁰ van de Gezondheidsraad.

Uit dit rapport blijkt dat de commissie geen antwoord kan geven op de vraag of blootstelling aan de 5G-frequenties veilig is. De commissie merkt op niet te hebben kunnen onderzoeken bij welke niveaus gezondheidsschade optreedt en of er wellicht een drempelwaarde is waaronder geen schade optreedt.¹¹

⁷ https://www.internetconsultatie.nl/nfp_wijziging_3_5_ghz_band.

⁸ <https://www.agentschaptelecom.nl/onderwerpen/dossier-5g/frequenties>.

⁹ <http://www.5gappeal.eu/>.

¹⁰ Gezondheidsraad (2020). *Achtergronddocument advies 5G en gezondheid*. Gezondheidsraad.

Nr. 2020/16A, Den Haag, 2 september 2020. Achtergronddocument bij: 5G en gezondheid 2020/16, Den Haag, 2 september 2020. <https://www.gezondheidsraad.nl/documenten/adviezen/2020/09/02/5g-en-gezondheid>.

¹¹ <https://stralingsbewust.info/2021/01/19/mona-keijzer-wil-35-ghz-band-claimen-voor-5g-en-veel-meer-antennes-internetconsultatie-hierover-loopt/>.

Handhaving ICNIRP-blootstellingslimieten vormt ambigue risico

Dat ik mijn reactie op uw internetconsultatie 'Conceptvoorstel wijziging Frequentiebesluit' om twee voor twaalf stuurde, vormt een mooie metafoor voor de dringende noodzaak die bestaat voor een complete transformatie in uw houding – een draaiing van 180 graden – als het gaat om uw huidige antennebeleid. De uitdrukking 'het is twee voor twaalf' betekent dat het de hoogste tijd is om actie te ondernemen.

Via uw internetconsultaties hebt u in de afgelopen jaren volop reacties ontvangen van burgers en belangenorganisaties die u hebben gewezen op de al decennialang bestaande wetenschappelijke en maatschappelijke controverse op het gebied van gezondheidsrisico's van draadloze communicatienetwerken. Niet alleen ten aanzien van de risico's an sich, maar ook ten aanzien van de blootstellingslimieten van de ICNIRP en de veiligheidsclaim die u op deze limieten baseert.

Volgens de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) is er sprake van ambigue risico's daar waar zich wetenschappelijke en maatschappelijke controverses voordoen¹². Deze ambigue risico's vragen om toepassing van het voorzorgbeginsel. In mijn uitgebreide reactie op uw internetconsultatie 'Conceptvoorstel wijziging Frequentiebesluit' (die ik u binnenkort separaat toestuur) kunt u lezen waarom de ICNIRP-limieten *zelf* als een ambigue risico moeten worden beschouwd.

Uiteraard is een veiligheidsclaim gebaseerd op iets wat ambigue is en controversieel een tegenstrijdigheid die door u dient te worden (h)erkend om te voorkomen dat u de hele volksgezondheid op het spel zet op basis van een schijnveiligheid.

Gezondheidsraad kan mogelijk ernstige risico's niet uitsluiten

Dat u meent dat u met een landelijke vastlegging van de ICNIRP-limieten het gezondheidsvraagstuk rond draadloze communicatienetwerken 'uitputtend regelt'¹³, betekent dat u de informatie die u via uw internetconsultaties en op talloze andere wijzen van burgers, lokale overheden en belangenorganisaties (*early warners*) hebt ontvangen, niet serieus in uw antennebeleid hebt meegewogen.

Ook de betekenis van de al decennialang bestaande wetenschappelijke en maatschappelijke controverse over de risico's in het algemeen en over de veiligheid van de ICNIRP-limieten in het bijzonder, lijkt volledig aan u voorbij te gaan. Dat is niet heel erg verwonderlijk als u er vanuit gaat dat u blind kunt vertrouwen op de adviezen van de Commissie EMV van de Gezondheidsraad. Maar de vraag is of zo'n blind vertrouwen gerechtvaardigd is¹⁴. En bovendien

¹² 'Ambigue risico's dienen zich aan waar wetenschappelijke en maatschappelijke controverses over risico's ontstaan.' Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2008). *Onzekere veiligheid. Verantwoordelijkheden rond fysieke veiligheid*, pagina 121.

¹³ <https://www.internetconsultatie.nl/emvbesluit>.

¹⁴ In de 'Nadere toelichting en onderbouwing' bij mijn beroepschrift laat ik in 10 hoofdstukken zien dat de Commissie EMV van de Gezondheidsraad faalt in het geven van een onafhankelijke en deskundige weergave van de stand van de

of u, in dit geval, het laatste advies van de Gezondheidsraad niet al te lichtzinnig neemt.

Achtergronddocument advies 5G en gezondheid

Op 2 september 2020 bracht de Commissie EMV van de Gezondheidsraad haar adviesrapport *Achtergronddocument advies 5G en gezondheid* uit. Hoewel de commissie altijd zeer terughoudend is geweest in het erkennen van gezondheidsrisico's van draadloze technologie, geeft zij in dit rapport toe dat een aantal mogelijk schadelijke effecten niet kan worden uitgesloten. Over bijvoorbeeld oxidatieve stress lezen we:

'Conclusie: De commissie constateert dat voor de frequentiegebieden 700-2200 MHz en 2,2-5,0 GHz een verhoogd niveau van oxidatieve stress effect na blootstelling aan radiofrequente velden mogelijk is.'¹⁵

Oxidatieve stress verlaagt de immuunfunctie, wat de ontwikkeling van infectieuze ziekten bevordert, en is betrokken bij vrijwel elke degeneratieve ziekte die de mensheid op dit moment treft: atherosclerose¹⁶, hartaandoeningen, kanker, inflammatoire aandoeningen¹⁷, gewrichtsaandoeningen, astma, diabetes, dementie en degeneratieve oogaandoeningen om er maar een paar te noemen.^{18 19 20}

wetenschap. <https://stralingsbewust.info/wp-content/uploads/Nadere-toelichting-en-onderbouwing-WJ-de-Jong-ARN-19-2184-WABAO-Rechtbank-Arnhem.pdf>.

¹⁵ Gezondheidsraad (2020). *Achtergronddocument advies 5G en gezondheid*. Gezondheidsraad.

Nr. 2020/16A, Den Haag, 2 september 2020. Achtergronddocument bij: 5G en gezondheid 2020/16, Den Haag, 2 september 2020. Pagina 67.

¹⁶ Atherosclerose is de neerslag van kalk en vetachtige stoffen, zoals cholesterol, in de wand van een slagader, waardoor bloedvatvernauwing optreedt. Wordt in de volksmond wel aderverkalking genoemd. Als de kransslagaders zijn aangedaan, spreekt men van coronaire sclerose. Dit kan leiden tot angina pectoris, een hartinfarct of hartfalen.

¹⁷ Inflammatie: Ontstekingsreactie op een schadelijke prikkel. Het ontstekingsproces bestaat voornamelijk uit celbeschadiging, vaatverwijding, vochtophoping, afzetting van witte bloedcellen. Waarneembare symptomen van een ontsteking zijn roodheid, warmte, zwelling, pijn en gestoorde functie.

¹⁸ Dr. Mona Nilsson (2018), Swedish Radiation Protection Foundation: 'Regarding mechanism: It should be added that most studies (93 of 100 studies by 2015) showed that radiofrequency radiation cause oxidative stress.' Comments from Swedish Radiation Protection Foundation on draft reports NTP.

https://ntp.niehs.nih.gov/ntp/about_ntp/trpanel/2018/march/publiccomm/nilsson20180312.pdf

¹⁹ 'Oxidatieve stress is een aandoening die ontstaat wanneer vrije radicalen (atomen of moleculen die ongepaarde elektronen hebben ontwikkeld, die het molecuul instabiel en zeer reactief maken), het aantal antioxidanten overtreffen (verbindingen die vrije radicalen neutraliseren door er elektronen aan af te staan). Een overmaat aan vrije radicalen, ook wel bekend als oxidatieve stress, is betrokken bij vrijwel elke degeneratieve ziekte die de mensheid treft: atherosclerose, hartaandoeningen, kanker, inflammatoire aandoeningen, gewrichtsaandoeningen, astma, diabetes, dementie en degeneratieve oogaandoeningen om er maar een paar te noemen. Oxidatieve stress verlaagt ook de immuunfunctie, wat de ontwikkeling van infectieuze ziekten beïnvloedt.' Susan Pockett (2019). *Conflicts of Interest and Misleading Statements in Official Reports about the Health Consequences of Radiofrequency Radiation and Some New Measurements of Exposure Levels*. *Magnetochemistry* 2019, 5, 31; doi:10.3390/magnetochemistry5020031. Pagina 8. Vertaling citaat: WdJ. Artikel te downloaden via: <https://emfscienceplatform.nl/wp-content/uploads/Susan-Pockett-article-ICNIRP-New-Zealand-mei-2019.pdf>

²⁰ 'In de wetenschappelijke zin van het woord, is een vrije radicaal een molecuul dat een van zijn elektronen heeft verloren en daardoor instabiel en reactief is geworden. Het mechanisme waarmee RF een vrije radicaal creëert, houdt waarschijnlijk een enkele, discrete botsing in tussen het molecuul in kwestie en een RF-straal. Eenmaal aangemaakt, kan een vrije radicaal weer worden geneutraliseerd door contact met een antioxidant-molecuul, dat zijn verloren elektron teruggeeft. Echter, als dat niet onmiddellijk het geval is, dan kunnen de vrije radicalen een downstream-effect veroorzaken, zoals schade aan DNA, celmembranen en verschillende andere biologische entiteiten waarvan continue functie essentieel is voor het organisme. Dit betekent dat RF-schade kan worden beperkt door gezondheidsbevorderend gedrag, zoals de consumptie van antioxidanten (vitamine C, fruit en groenten, pure chocolade). Het betekent echter ook dat als er teveel vrije radicalen worden gecreëerd om de natuurlijke beschermingsmechanismen van het organisme het hoofd te bieden – of als een bepaalde vrije radicaal onherstelbare schade aanricht aan een vitale biologische functie voordat deze geneutraliseerd wordt – de effecten van RF

Naast de risico's van oxidatieve stress, stelt de Commissie EMV van de Gezondheidsraad vast dat in de wetenschappelijke literatuur een verhoogd niveau van neurodegeneratie van hersenweefsel is gevonden, dat voor de eerder genoemde frequenties niet kan worden uitgesloten²¹. Een ongunstig effect is mogelijk ten aanzien van zwangerschap, geboortefwijkingen en de vroege ontwikkeling van het nageslacht²². Effecten op gedrag²³, cognitie²⁴ en slaap²⁵ zijn vastgesteld. Alsook op de signaaloverdracht²⁶, de elektrische activiteit²⁷ en de genexpressie²⁸ in de hersenen.

'Conclusie: De commissie constateert dat voor de frequentiegebieden 700 – 2200 MHz en 2,2 – 5,0 GHz effecten op de expressie in de hersenen van genen²⁹, die tot ongunstige gezondheidseffecten kunnen leiden, mogelijk zijn.'³⁰

Ook effecten op het bloed zijn in de wetenschappelijke literatuur vastgesteld en kunnen volgens de Gezondheidsraad voor de frequentiegebieden 700 – 2200 MHz en 2,2 – 5,0 GHz niet worden uitgesloten.³¹ (Hierbij refereer ik ook naar het wetenschappelijk bewijs voor het ontstaan van een rouleaux-effect in het bloed, dat een verklaring geeft voor de EHS-klachten van burgers.^{32 33})

Opvallend is dat de Gezondheidsraad bij haar uitsluitingscriteria van wetenschappelijke publicaties het criterium van onafhankelijkheid van de telecomindustrie niet heeft meegewogen. Dit terwijl tal van studies aantonen dat er verbanden bestaan tussen de financieringsbron en het onderzoeksresultaat (het vinden van al dan geen schadelijke effecten).^{34 35 36 37 38}

cumulatief zijn. (...) Scherpe pieken van RF produceren vrije radicalen. Aanhoudende scherpe pieken van RF produceren meer vrije radicalen. Als genoeg vrije radicalen zich kunnen ophopen in het lichaam, worden gezondheidseffecten min of meer onvermijdelijk.' Ibidem, pagina 10.

²¹ Gezondheidsraad (2020). *Achtergronddocument advies 5G en gezondheid*. Gezondheidsraad.

Nr. 2020/16A, Den Haag, 2 september 2020. Achtergronddocument bij: 5G en gezondheid 2020/16, Den Haag, 2 september 2020. Pagina 56.

²² Ibidem, pagina 34.

²³ Ibidem, pagina 40.

²⁴ Ibidem, pagina 45.

²⁵ Ibidem, pagina 47.

²⁶ Ibidem, pagina 49.

²⁷ Ibidem, pagina 53.

²⁸ Ibidem, pagina 60.

²⁹ Over genexpressie: *'De kern van elke cel in ons lichaam bevat dezelfde genetische code, opgeslagen in het DNA. Over de lange DNA strengen verspreid, liggen ongeveer 23.000 losse gebieden, de genen, die ieder voor een ander eiwit coderen. Eiwitten zijn nodig voor de opbouw en onderhoud van de cel. Dit betekent dat tijdens de ontwikkeling in verschillende celtypen specifieke eiwitten moeten worden aangemaakt. Een levercel heeft bijvoorbeeld andere eiwitten nodig dan een neuron. Niet alleen tijdens de ontwikkeling, maar ook als een cel beschadigd raakt of signalen van buitenaf krijgt, worden specifieke genen geactiveerd om de benodigde eiwitten te produceren. Van een actief gen wordt dan een kopie gemaakt, een "messenger RNA" (mRNA), wat de celkern verlaat, alwaar de informatie op het mRNA wordt afgelezen en het juiste eiwit wordt geproduceerd. Dit hele proces wordt ook wel genexpressie genoemd. Genexpressie wordt heel nauwkeurig gereguleerd door een speciale groep eiwitten, transcriptiefactoren. Deze eiwitten binden aan het DNA om genen te kunnen reguleren.'* <https://research.vu.nl/ws/portalfiles/portal/42191017/abstract+dutch.pdf>.

³⁰ Gezondheidsraad (2020). *Achtergronddocument advies 5G en gezondheid*. Gezondheidsraad.

Nr. 2020/16A, Den Haag, 2 september 2020. Achtergronddocument bij: 5G en gezondheid 2020/16, Den Haag, 2 september 2020. Pagina 60.

³¹ Ibidem, pagina 63.

³² Zie mijn beroepschrift, hoofdstuk 7. *Ongefundeerde uitsluiting van het bestaan van EHS*, pagina 46 – 49. Zie voor beroepschrift: <https://stralingsbewust.info/wp-content/uploads/Beroepschrift-WJ-de-Jong-zaaknummer-ARN-19-2184-WABOA-Rechtbank-Arnhem.pdf>.

³³ Zie ook mijn eerdere reacties op uw internetconsultaties:

<https://www.internetconsultatie.nl/telecomcode/reactie/Ocde5cda-a120-41d2-867d-80cc38a75587>.

<https://www.internetconsultatie.nl/multibandveiling/reactie/470b4b9d-b829-402b-87ad-8385d1b0216a>.

³⁴ http://www.orsaa.org/uploads/6/7/7/9/67791943/bio-effect_findings_full_version.pdf.

Dat in een aantal categorieën zowel gunstige als ongunstige effecten zijn gevonden en de Commissie EMV van de Gezondheidsraad niet weet hoe deze te duiden³⁹, benadrukt nogmaals het experimentele karakter van de blootstelling aan draadloze technologie.

Schending van de wetenschappelijke integriteit

Er bestaat een behoorlijk verschil in de wijze waarop de Commissie EMV van de Gezondheidsraad haar bevindingen weergeeft in enerzijds haar omvangrijke *'Achtergronddocument advies 5G en gezondheid'*⁴⁰ en anderzijds haar persbericht⁴¹.

Uit het *'Achtergronddocument advies 5G en gezondheid'* kunnen we opmaken dat er sprake is van een breed spectrum van mogelijk verhoogde gezondheidsrisico's *ruim onder* de ICNIRP-limieten (zie hiervoor). In haar persbericht worden deze mogelijke gezondheidsrisico's (die toch behoorlijk ernstig kunnen zijn) op geen enkele wijze genoemd, maar schrijft de Gezondheidsraad daarentegen: *'Het is niet aangetoond en niet waarschijnlijk dat blootstelling aan 5G-systemen de gezondheid kan schaden, al valt dat wetenschappelijk ook niet helemaal uit te sluiten.'* Waarom het 'niet waarschijnlijk' zou zijn wordt door de Gezondheidsraad in haar rapport *'Achtergronddocument advies 5G en gezondheid'* echter nergens deugdelijk onderbouwd.

Dat hier sprake is van tegenstrijdigheden is niet zo verwonderlijk. De Commissie EMV van de Gezondheidsraad, die op grond van de Gezondheidswet⁴² geacht wordt een objectief beeld te geven van de stand van de wetenschap op het gebied van EMV, kan onmogelijk objectief tegenover de gezondheidsrisico's van draadloze technologie staan, vanwege de belangenverstrengeling die deze commissie al jarenlang heeft met de ICNIRP.

In de Commissie EMV van de Gezondheidsraad zijn 2 van de 9 leden (Anke Huss en Maarten Paulides) ook lid van de ICNIRP. Daarnaast is dr. Erik van Rongen – als secretaris van de Commissie EMV betrokken bij de selectie van commissieleden, belast met het literatuuronderzoek en het opstellen van het concept-adviesrapport – vice-voorzitter van de ICNIRP. Van Rongen moet dus wetenschappelijke studies die gezondheidsrisico's of –schade aantonen *onder* de ICNIRP-limieten objectief kunnen beoordelen. Zowel op grond van de

³⁵ <https://ehtrust.org/science/research-industry-influence-emfs/>

³⁶ <https://www.investigate-europe.eu/en/2019/how-much-is-safe/>

³⁷ Lennart Hardell en Michael Calsberg (2020). *Health risks from radiofrequency radiation, including 5G, should be assessed by experts with o conflicts of interest*. The Environment and Cancer Research Foundation, SE-702 17 Örebro, Zweden. *Oncology Letters* 20: 15, 2020. DOI:10.3892/ol.2020.11876.

³⁸ Klaus Buchner en Michèle Rivasi e.a. (2020). *The Internationaal Commission on Non-Ionizing Radiation Protection: Conflicts of interest, corporate capture and the push for 5G*. Brussel, juni 2020.

³⁹ Over de elektrische activiteit in de hersenen schrijft de Commissie EMV van de Gezondheidsraad: *'Voor 700 – 2200 MHz is de conclusie dat een effect waarschijnlijk is, maar dat het niet duidelijk is of de effecten gunstig of ongunstig zijn.'* Gezondheidsraad (2020). *Achtergronddocument advies 5G en gezondheid*. Gezondheidsraad. Nr. 2020/16A, Den Haag, 2 september 2020. Achtergronddocument bij: 5G en gezondheid 2020/16, Den Haag, 2 september 2020. Pagina 53.

⁴⁰ <https://www.gezondheidsraad.nl/documenten/adviezen/2020/09/02/5g-en-gezondheid>.

⁴¹ <https://www.gezondheidsraad.nl/documenten/adviezen/2020/09/02/persbericht-5g-en-gezondheid>.

⁴² Artikel 22 Gezw. De Gezondheidsraad heeft tot taak Onze Minister en de beide kamers der Staten-Generaal voor te lichten over de stand der wetenschap ten aanzien van vraagstukken op het gebied van de volksgezondheid en het gezondheids(zorg)onderzoek door middel van het uitbrengen van rapporten.

Gedragscode wetenschappelijke integriteit⁴³ als de Code belangenverstremgeling ⁴⁴ kan een dergelijke belangenverstremgeling niet worden gerechtvaardigd.

Dr. Anke Huss is niet alleen lid van de Commissie EMV van de Gezondheidsraad en van de ICNIRP, maar werkt ook als wetenschappelijke medewerker voor de door de industrie (Swisscom, Sunrise en Orange) gefinancierde organisatie Swiss FSM (Swiss Research Foundation for Electricity and Mobile Phone Communication).⁴⁵

Uit de Belangenverklaring van dr. Maarten Paulides kunnen we afleiden dat hij wetenschappelijk leider is van het Netherlands Antenna Research Framework (NARF): een strategisch onderzoeksgebied binnen het Netherlands Institute for Research on ICT (NIRICT).⁴⁶ Naarnaast werkt of werkte hij aan een intern onderzoeksproject (STO) van General Electric (MRI fabrikant) Global Research, 45.000 euro. - 20.000 euro (in cash) en 55.000 euro (in kind) bijdrage door Philips Research, Sensus BV en Sennewald Medizintechnik voor STW-KWF project op het gebied van MRI gestuurde hyperthermie. Met bovendien een broer en een vader met bedrijven in de elektrotechniek, is Paulides een vreemde keuze als het gaat om *het kritisch bevragen en articuleren van de gezondheidsrisico's van draadloze technologie*.⁴⁷

Dat leden van de ICNIRP vaak ook verbonden zijn aan het WHO-EMF-project is geen toeval. De ICNIRP werd in 1992 door dr. Michael Repacholi opgericht, waarna hij samen met de WHO ook het WHO-EMF-project opzette. Onmiddellijk na de oprichting ging Repacholi nauwe banden aan met de energiebedrijven en de telecomindustrie.⁴⁸ Hoewel de ICNIRP pretendeert onafhankelijk te zijn van de industrie, is ze dat in werkelijkheid nooit geweest.⁴⁹

Dit blijkt opnieuw uit een recent review-artikel (gebaseerd op 95 studies) van 19 juni 2020 van twee gerenommeerde Zweedse oncologen verbonden aan de Environment and Cancer Research Foundation. In dit artikel, getiteld: *Health risks from radiofrequency radiation, including 5G, should be assessed by experts with no conflicts of interest*, lezen we:

'Belangenconflicten en banden met de industrie, schijnen te hebben bijgedragen aan de bevooroordeelde rapporten. Het gebrek aan een juiste en onbevooroordeelde risico-evaluatie van de 5G-technologie brengt de bevolking in gevaar. Verder schijnt er een kartel te bestaan van individuen die evaluatiecomité's monopoliseren om daarmee het geen-risico-paradigma te versterken. Wij menen dat deze handelwijze moet

⁴³ Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit 2018.

<http://www.vsnul.nl/files/documenten/Nederlandse%20gedragscode%20wetenschappelijke%20integriteit%202018.pdf>.

⁴⁴ Code ter voorkoming van oneigenlijke beïnvloeding door belangenverstremgeling.

<https://knav.nl/nl/actueel/publicaties/code-ter-voorkoming-van-oneigenlijke-beinvloeding-door-belangenverstremgeling>.

⁴⁵ <https://www.emf.ethz.ch/en/foundation/organisation/> ; <https://www.emf.ethz.ch/en/promotion/researchers/?author=402>.

⁴⁶ <http://www.3tu.nl/nirict/en/>.

⁴⁷ In hoofdstuk 9 van de 'Nadere toelichting en onderbouwing' bij mijn beroepschrift ga ik uitgebreid in op de (schijn van) belangenverstremgeling binnen de Commissie EMV van de Gezondheidsraad. <https://stralingsbewust.info/wp-content/uploads/Nadere-toelichting-en-onderbouwing-WJ-de-Jong-ARN-19-2184-WABAO-Rechtbank-Arnhem.pdf>.

⁴⁸ Ibidem.

⁴⁹ Zie de 'Nadere toelichting en onderbouwing' bij mijn beroepschrift, hoofdstuk 13. *Onafhankelijkheid en deskundigheid ICNIRP en WHO EMV-Project controversieel (en waarom weten we niets over het Russisch onderzoek?)* (ECLI:NL:RBZUT:2010:BM7185). Ibidem.

worden aangemerkt als wetenschappelijk wangedrag.⁵⁰

'Er wordt geconcludeerd dat het ICNIRP gefaald heeft een uitgebreide evaluatie uit te voeren van gezondheidsrisico's in verband met RF-straling. De nieuwste ICNIRP-publicatie kan niet worden gebruikt als richtlijn voor deze blootstelling.'⁵¹

Eveneens in juni 2020 publiceerden twee Members of the European Parliament (MEP's), Klaus Buchner (Ökologisch-Demokratische Partei) en Michèle Rivasi (Europe Écologie), het rapport: *The International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection: Conflicts of interest, corporate capture and the push for 5G*, gefinancierd door de Groenen / EFA-fractie van het Europees Parlement.

In het voorwoord stellen Buchner en Rivasi vast:

'De bevindingen van dit rapport (*The International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection: Conflicts of interest, corporate capture and the push for 5G*) geven ons een ongemakkelijk déjà-vu; veel feiten en processen die leiden tot de feitelijke situatie waarin Europese autoriteiten – van de Europese Commissie tot aan de meeste lidstaten – gewoon hun ogen sluiten voor echte wetenschappelijke feiten en vroege waarschuwingen. We hebben precies hetzelfde scenario gezien in het debat over tabak, asbest, klimaatverandering en pesticiden. (...)

ICNIRP pretendeert wetenschappelijk neutraal te zijn en vrij van gevestigde belangen van de telecomsector. We laten met deze studie zien dat dit "spelen met de waarheid" is, of gewoon een leugen.'⁵²

Gezien de belangenverstrengeling van de Commissie EMV van de Gezondheidsraad met de ICNIRP en de omstredenheid van de ICNIRP zelf kunt u niet blind (blijven) varen op het advies van de commissie en dient u er rekening mee te houden dat de risico's die de commissie in haar *'Achtergronddocument advies 5G en gezondheid'* noemt, ernstiger zijn dan zij vanuit haar belangverstrengeling bereid is te erkennen.

Het is twee voor twaalf

Als de Commissie EMV dus aangeeft dat er *mogelijk verhoogde gezondheidsrisico's* zijn voor de frequentiegebieden 700-2200 MHz en 2,2,-5,0 GHz, dan is het gezien de ernst van de genoemde mogelijke risico's onverantwoord om zonder enige terughoudendheid door te gaan met de verkoop van frequentiegebieden die binnen dit spectrum vallen, in dit geval de 3,5 GHz frequentieband.

Als we er bovendien vanuit gaan dat de wetenschappelijke en maatschappelijke controverses aangeeft dat de risico's mogelijk aanzienlijk groter zijn dan de Commissie EMV van de

⁵⁰ Lennart Hardell en Michael Calsberg (2020). *Health risks from radiofrequency radiation, including 5G, should be assessed by experts with o conflicts of interest*. The Environment and Cancer Research Foundation, SE-702 17 Örebro, Zweden. *Oncology Letters* 20: 15, 2020. DOI:10:3892/ol.2020.11876. Pagina 1. Vertaling citaat: WdJ.

⁵¹ Ibidem, pagina 8.

⁵² Klaus Buchner en Michèle Rivasi e.a. (2020). *The Internationaal Commission on Non-Ionizing Radiation Protection: Conflicts of interest, corporate capture and the push for 5G*. Brussel, juni 2020. Vertaling citaat: WdJ. Dit rapport is opgesteld, gecoördineerd en gepubliceerd in opdracht van twee leden van het Europese Parlement en gefinancierd door de Groenen / EFA-fractie van het Europees Parlement. Het rapport is geschreven door Hans van Scharen met redactie en aanvullende onderzoeksondersteuning van Tomas Vanheste. Eindredactie: Erik Lambert. Rapport te downloaden via: <https://emfscienceplatform.nl/wp-content/uploads/ICNIRP-Conflicts-of-interest-corporate-capture-and-the-push-for-5G.pdf>

Gezondheidsraad vanwege haar belangenverstremgeling met de ICNIRP kan toegeven, dan zou er weleens sprake kunnen zijn van een aanzienlijke gezondheidsschade. Iets wat burgers zoals ik u steeds opnieuw proberen te laten weten.

De uitrol van 'small cells', die het gevolg zal zijn van het vrijgeven van de 3,5 GHz frequentieband, zal een tsunami aan cumulerende velden veroorzaken, die allen gepulst zijn (zoals u weet of kunt weten, zijn het met name de amplitude-modulaties of pulsen die door onafhankelijke wetenschappers als schadelijk worden beschouwd). Daarbij zal de veldsterkte *tenminste* boven de 1 V/m komen. Nu al worden er in drukbevolkte gebieden door Agentschap Telecom veldsterktes gemeten tussen de 3 en de 6 V/m⁵³. Het vonnis van de bestuursrechter in Arnhem van 18 december 2020 laat zien dat dit onverantwoord is.

Het is twee voor twaalf. Van u wordt nu een radicaal andere houding gevraagd. Blind doorgaan met de uitrol van 5G vormt, gezien de grootschaligheid van de risico's, een ernstige bedreiging voor de volksgezondheid. Ik verzoek u dan ook dringend om tot bezinning te komen.

Haarlo, 26 januari 2021

Wilma de Jong

⁵³ <https://www.antennebureau.nl/straling-en-gezondheid/resultaten-metingen-straling-antennes>.